

Onderwerp: **Uitgangspuntennotitie “De rol van gemeenteraden in governance Regio Foodvalley”**

Aan de raad,

Gevraagde beslissing:

1. Geen wensen en bedenkingen naar voren te brengen met betrekking tot de Uitgangspuntennotitie “De Rol van gemeenteraden in governance regio Foodvalley”.
2. Kennis te nemen van de concept Samenwerkingsovereenkomst Economic Board Regio Foodvalley.

1. Inleiding

Om de slagkracht in de Regio Foodvalley te vergroten wordt de samenwerking opnieuw vormgegeven. Dit resulteert in een nieuwe governance voor Regio Foodvalley die antwoord moet geven op vragen als: Hoe werken we samen in de regio? Hoe kan ik als raadslid mijn controlerende taak goed invullen? Hoe verhoudt de gemeenteraad zich tot de nieuw te vormen Economic Board?

Deze en andere vragen moeten helder beantwoord worden en daarom is de Uitgangspuntennotitie “*De rol van gemeenteraden in governance Regio Foodvalley*” opgesteld. De uitgangspuntennotitie beschrijft kort de geschiedenis van de regio, een aantal uitgangspunten bij de actualisering van de Gemeenschappelijke Regeling Regio Foodvalley en de verhouding tussen de gemeenteraden en Economic Board Regio Foodvalley.

Het regiobestuur vraagt u gebruik te maken van de mogelijkheid om wensen en bedenkingen kenbaar te maken op deze uitgangspunten. Daarna zal het regiobestuur een vernieuwde tekst voor de GR uitwerken en via de colleges ter besluitvorming aan de gemeenteraden voorleggen.

2. Door de raad gestelde kaders

Door meerdere gemeenteraden, waaronder de raad van Barneveld, is bij de eerdere behandeling van de concept-Strategische Agenda als voorwaarde aangegeven, dat er zicht moest zijn op de governance van de Regio Foodvalley, alvorens definitief over de Strategische Agenda te kunnen beslissen. Gelijktijdig wordt nu de Uitgangspuntennotitie “De rol van de gemeenteraden in governance Regio Foodvalley” aangeboden. Hierdoor wordt aan deze voorwaarde voldaan.

3. Effect

De slagkracht van de Regio Foodvalley vergroten betreft het behalen van gezamenlijke doelen en ambities.

4. Argumenten

- 1.1 *De Uitgangspuntennotitie is een gezamenlijk product van de Regio en kan rekenen op draagvlak.*

De Triple Helix heeft de opdracht gegeven aan de gemeentesecretarissen om voorstellen te doen voor een toekomstbestendige governance van de Regio Foodvalley. Op basis van de consultatieronde en nadere gesprekken van de penvoerders met de Regiocommissie is de Uitgangspuntennotitie “*De rol van de gemeenteraden in governance Regio Foodvalley*” opgesteld. De uitgangspuntennotitie bevat vijf uitgangspunten voor de actualisering van de GR en schetst daarnaast de rol van de gemeenteraden bij de Economic Board Regio Foodvalley. Deze Economic Board is uitgewerkt in een concept SOK, die op 17 juli jl. is behandeld in de Triple Helix. De SOK Economic Board wordt ter kennisname meegestuurd bij de uitgangspuntennotitie.

De uitgangspuntennotitie is geschreven onder leiding van de Nederlandse topexpert op het gebied van samenwerken: Maarten Hageman. Vanuit de gemeentelijke organisaties hebben de penvoerders, een aantal intermediairs, een jurist en medewerker van de griffie en medewerkers van het regiokantoor meegeschreven.

De gemeentesecretarissen waren als opdrachtgever nauw betrokken bij dit proces en hebben de griffiers de mogelijkheid gekregen om feedback te geven op het stuk. De notitie is hierdoor een gezamenlijk product van de regio waardoor het stuk op draagvlak kan rekenen.

1.2 De Uitgangspuntennotitie vindt aansluiting bij eerdere onderzoeksresultaten betreft het functioneren van de Regio Foodvalley.

In september 2019 hebben de rekenkamercommissies van Ede, Rhenen, Veenendaal en Wageningen een gezamenlijk onderzoek gedaan waarin is onderzocht of de in de GR deelnemende gemeenteraden voldoende inzicht hebben in de (voortgang van) bereikte/ te bereiken maatschappelijke doelen en resultaten- en de hiermee gemoeide kosten en baten van de Regio Foodvalley. Uit dit rapport bleek dat de raden beperkt inzicht hebben in de kosten/baten en resultaten van de werkprogramma's. Dit punt is ook benoemd in de Quick Scan van Hageman advies en in een Advies van Pieter Bonthuis. Uitgangspunt 3, 4 en 5 zijn opgesteld om de transparantie van de processen te optimaliseren.

1.3 De Uitgangspuntennotitie geeft een beeld van op welke manier de Gemeenschappelijke Regeling Regio Foodvalley herijkt kan worden.

De Uitgangspuntennotitie benoemt de volgende punten om op te nemen in de herijking van de Gemeenschappelijke Regeling Regio Foodvalley: 1) opdragen, niet overdragen, 2) duidelijke afbakening, geen uitdijende regio, 3) heldere verantwoording vanuit de Economic Board Regio Foodvalley, 4) optimale transparantie in regionale financiële processen en 5) alle raadsleden tegelijk toegang tot dezelfde regionale informatie. Deze punten zijn opgesteld na kennis te hebben genomen van de voorgestelde herziening van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (WGR) en na het ontwikkelen van de gewenste Triple Helix governance structuur in de regio.

5. Kanttekeningen en/of alternatieve scenario's

1.1 Consultatieronde niet volledig afgerond

De gemeentesecretarissen hebben in oktober 2019 de opdracht aangenomen van de Triple Helix om te komen tot voorstellen voor een toekomstbestendige governancestructuur. Dit proces is gestart met interviews in de drie kolommen en een literatuuronderzoek onder leiding van samenwerkingsexpert Maarten Hageman. In deze fase van het proces bleek dat de ideeën voor de ideale toekomstbestendige governancestructuur van de regio ver uit elkaar lagen. Alle input is gebundeld en verwerkt in dilemma's en uitgangspunten welke in de kolommen zijn besproken. Op basis van die input zijn drie scenario's ontwikkeld en deze voorgelegd aan de kolommen en hun achterbannen. Voor zover niet doorkruist door het COVID-19 virus zijn hierbij ook de afzonderlijke gemeenteraden geconsulteerd. In Barneveld is de consultatieronde voor de raad door COVID-19 niet geheel afgerond. De agendacommissie heeft bepaald dat een regulier raadstraject wordt gevolgd.

In de consultatieronde met de raden en de reacties daarna bleek een sterke behoefte aan duiding van de rol van de raden, zowel bij actualisering van de Gemeenschappelijke Regeling als in de Triple Helix Samenwerking. Op basis hiervan en nadere gesprekken van penvoerders met de Regiocommissie is de Uitgangspuntennotitie opgesteld.

1.2 N.v.t.

1.3 Het proces loopt vooruit op de wetswijziging van de WGR.

Begin dit jaar heeft de ministerraad ingestemd met een wetswijziging van de Wet Gemeenschappelijke regelingen. Het wetsvoorstel is voor advies aan de Raad van State verzonden. Het is nog niet bekend wanneer het wetsvoorstel bij de tweede kamer wordt ingediend. Na besluitvorming in de Tweede Kamer wordt ook nog besloten in de Eerste kamer. De doorlooptijd en de daadwerkelijke invoeringsdatum daarom nog niet bekend. Gelet op de doorlooptijd van de besluitvorming op rijksniveau zal dat per 1 juli 2021 dan wel 1 januari 2022 zijn. Als de nieuwe Gemeenschappelijke Regeling Foodvalley wordt opgesteld, wordt

uiteeraard bekeken welke instrumenten uit de uiteindelijke wet men wil overnemen. Verwacht wordt dat de uitgangspunten dan gehandhaafd kunnen worden, maar als de wet toch anders uitpakt, moeten eventueel een aantal uitgangspunten worden herzien.

Alle raden worden nu in de gelegenheid gesteld om wensen en bedenkingen in te dienen. Daarna zal de nieuwe GR uitgewerkt worden en in lijn met artikel 1, lid 2 en 3 van de WGR ter vaststelling worden voorgelegd aan de raden.

6. Uitvoering

Planning

De uitgangspuntennotitie wordt hierna uitgewerkt in een nieuwe Gemeenschappelijke Regeling. Definitieve besluitvorming door de raad over de GR vindt plaats nadat de nieuwe GR is uitgewerkt. Het College zal na behandeling van de uitgangspuntennotitie in de raad definitief beslissen over het aangaan van de Samenwerkingsovereenkomst Economic Board Regio Foodvalley door het regiobestuur.

Communicatie

Via de Regio zal gecommuniceerd worden over de ondertekening van de SOK en het vaststellen van de nieuwe GR. De gemeente zal hier ook via zijn eigen kanalen aandacht aan besteden.

Evaluatie/controle

De Economic Board Regio Foodvalley ziet erop toe dat de projecten bijdragen aan het realiseren van de doelen uit de Strategische Agenda. Over de voortgang wordt jaarlijks gerapporteerd aan de verschillende besturen in de Regio.

Juridische aspecten

Als de uiteindelijke GR tekst is aangepast wordt de nieuwe tekst in lijn met artikel 1, lid 2 en 3 van de WGR ter vaststelling voorgelegd aan de raden.

7. Financiële gevolgen

De Uitgangspuntennotitie de Rol van de Gemeenteraden in Governance Regio Foodvalley heeft op dit moment geen directe financiële gevolgen. Maar het zou kunnen dat de verdere uitwerking wel kosten met zich mee gaat brengen; bijvoorbeeld in het kader van de actievere informatieverstrekking aan de gemeenteraden. Daarnaast stelt de Uitgangspuntennotitie een andere indeling van de financiële stromen voor met betrekking tot het financieren van programma's en projecten. Momenteel stuurt de trekkende gemeente van een project of programma de deelnemende partners een factuur. Hierdoor ontbreekt een centraal punt waar alle stromen langs komen. Dit is tevens de kern van het kritische rapport van de samenwerkende rekenkamers van de gemeenten Ede, Rhenen, Veenendaal en Wageningen. De uitgangspuntennotitie stelt voor om dat centrale punt in te richten, dit kan via een kassiersfunctie zoals bijvoorbeeld de gemeente Ede een rol speelt voor de Regio in de Regio Deal of via het Regio Kantoor.

Het sluiten van de Samenwerkingsovereenkomst Economic Board Regio Foodvalley is niet verbonden aan financiële aspecten. Het Regio Kantoor is primair gericht op het ondersteunen van de intergemeentelijke samenwerking en wordt door de deelnemende gemeenten betaald vanuit de inwonersbijdragen. Het Regio Kantoor ondersteunt de Economic Board, de taken die het Regio Kantoor gaat vervullen voor de Economic Board worden vastgelegd in een nader op te stellen Dienst Verlenings Overeenkomst. Uitgangspunt daarbij is dat de inwonersbijdragen niet omhoog gaat en budget vrijgemaakt dient te worden middels herprioritering van de Regio Begroting.

8. Risico's

N.v.t.

Burgemeester en wethouders van Barneveld,
de secretaris, de burgemeester,
H.F.B. van Steden dr. J.W.A. van Dijk

Bijlagen:

1. Aanbiedingsbrief Raden Uitgangspuntennotitie "De Rol van gemeenteraden in governance regio Foodvalley"
2. Uitgangspuntennotitie "De Rol van gemeenteraden in governance regio Foodvalley"
3. Concept Samenwerkingsovereenkomst Economic Board Regio Foodvalley